

Vad vet vi om arbetsmarknadspolitikens insatser och effekter?

Sara Martinson

IFAU

Mötesplats om försörjningsstöd

16 oktober 2016

Forskningsinstitut under Arbetsmarknadsdepartementet
- arbetsmarknad, utbildning och socialförsäkringar

Sedan 1997, Uppsala

40-tal nationalekonomer, statistiker, statsvetare

Webbplats, Twitter, prenumerera på forskningen

Vad menar jag med effekter och utvärderingar?

Vad vet vi om effekter av
arbetsmarknadspolitiska program?

En effektutvärdering visar ett orsakssamband
(kausalt-) där vi kan fastställa att en insats ledde
till ett utfall

Det är inte en uppföljning där vi konstaterar utfall

Om Program A \rightarrow 100% i arbete = effektivt

Program B \rightarrow 10% i arbete = *IN* effektivt

???

INTE SJÄLVKLART!

UPPFÖLJNING \neq UTVÄRDERING

ESF-program, skolan

Att alla får jobb
≠
att programmet är ”effektivt”

Att något HAR inträffat
≠
ORSAKEN till att det inträffade

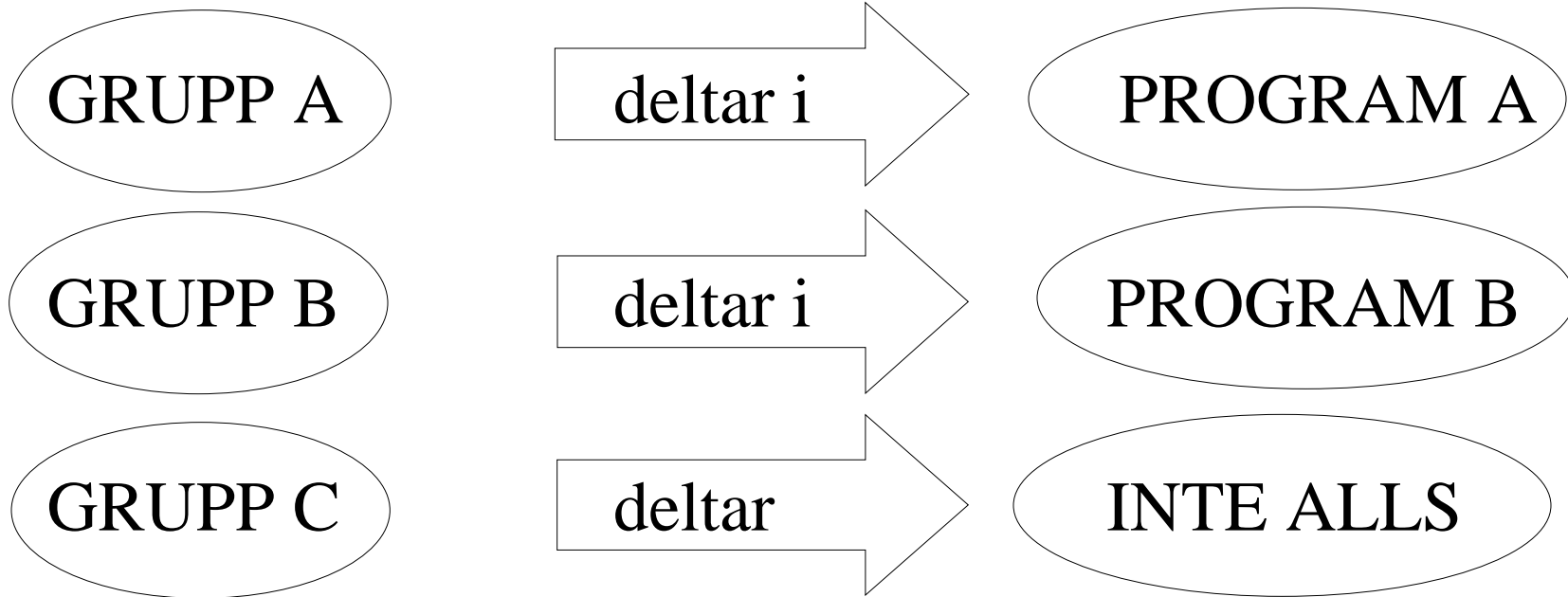
Effektutvärdering

Vi vill veta – jämföra – vad som hade hänt om inte personen deltog i det som hen faktiskt deltog i

I brist på det en **kontrollgrupp**

Ta hänsyn till utbildning, arbetslivserfarenhet,
motivation

Kontrollgrupper?

Kan vi jämföra grupp A med deltagarna i grupp B & C
(Kan, med andra ord, B & C utgöra "kontrollgrupper"?)

...NJA...

Eftersom urvalet till de olika grupperna antagligen inte är slumpmässigt kan individernas egenskaper variera systematiskt mellan grupperna

Om de gör det blir de skattade effekterna missvisande
("biased" = snedvridna)

=

SELEKTIONSPROBLEMET

KONTROLLERADE EXPERIMENT

Låt slumpen avgöra vilka som får delta i programmet!

Ingen selektion!

Effekten

=

Genomsnittligt utfall för respektive grupp

EXPERIMENT

En enkel metod som har hög vetenskaplig acceptans

Besvarar den grundläggande utvärderingsfrågan

Minskar risken att
människor deltar i åtgärder som saknar (eller har negativ) effekt

Stora resurser satsas på åtgärder som saknar effekt

Oetiskt?

Stora krav på utförandet!

EKONOMETRI

Statistiska och matematiska metoder för att analysera ekonomiska data

Observerbara och icke-observerbara egenskaper

*Selektionsmodeller, fix-effekt-metoder,
tillståndsberoende modeller, kombineras med
matchningsförfaranden ('tvillingar')*

Data!

Aktiv arbetsmarknadspolitik – tre delar

1. Förmedlings- & vägledningsinsatser (AF 1902)

2. Arbetsmarknadsutbildning (1916)

3. Subventionerad sysselsättning

Subventionerat arbete ~ beredskapsarbete, ALU, rekryteringsstöd, anställningsstöd, instegsjobb, plusjobb, extratjänster, nystartsjobb, utbildningsvikariat, resursarbeten, anställningsstöd, trainee-jobb, trygghetsanställning, utvecklingsanställning, starta eget-bidrag yrkesintroduktionsanställning. Praktik ~ ungdoms- akademiker, ungdomslag, arbetspraktik, prova på-plats, praktisk kompetensutveckling

4. Obligatoriska program (1998)

Tänkbara effekter

För deltagarna:

behandlingseffekter +/-

annonseringseffekter +/-

inlåsningsseffekter +/-

För icke-deltagarna

undanträngning – direkt/indirekt +/-

1. Förmedlingsverksamhet

Förbättrad matchning +, ingen inlåsnings- eller annonseringskostnad

Råd och stöd / kontroll

Intensifierad förmedling

Danmark ++ Sverige ?

Hur mycket och hur tidigt?

Korttidsinskrivna – ja Långtidsinskrivna – nej

2. Arbetsmarknadsutbildning

Förbättrad matchning +, stor inlåsning, annonsering -

Yrkesinriktad

transport, hantverk, kundservice, kontor, vård och omsorg

Färre med funktionsnedsättning, kvinnor

Fler utrikes födda och 25-44 år

Förberedande

yrkessvenska, starta eget, nivåtest, validering, motivation

Yrkesinriktad

Varierat under åren – volym & effekt

Effekter: 80-tal 😊 90-tal ☹️ 00-tal 😊 10-tal 😐 ☹️

30 % i jobb 90 dagar efter – inte en effekt (!)

Dyrt. Matchningen? Avvägning - grupper för långt
ifrån? Upphandlingen?

Yrkeshögskolan alternativ

Förberedande utbildning – vet mkt lite

”Öka förutsättningar att gå vidare” ”stärka och rusta”

Arbetsförmedlingen:

Inga arbetsmarknadseffekter av FUB (2008)

Studiemotiverande kurser på Fhs, inga
arbetsmarknadseffekter (2015)

Progression?

IFAU – saknar data och jämförelsegrupp

Riksrevisionen (2016) Förberedande utbildningar

3. Subventionerade anställningar

Anställningsstöd ökat – nästan fördubblats under 2000-talet, 130 000 personer per månad 2015

Förbättrad matchning +, stor inlåsning, annonsering -

Bättre för dem som liknar ordinarie anställningar

Nystartsjobb + - undantränning (IFAU R 2012:6)

Sortera om i kön, grupper långt ifrån

Subventionerade anställningar (forts.)

Lönebidrag, skyddat arbete OSA och Samhall
funktionsnedsättning med nedsatt arbetsförmåga

☺☺ Inkomst och sysselsättning

Men inlåsnig färre ordinarie jobb (IFAU R 2014:24)

Praktikåtgärder

Arbetspraktik förkortar arbetslösheten något

00-talet 😊 små positiva effekter 6-7%-enheter efter 1 år
2009-14 ☹️ sämre med praktik än öppen arb-löshet (AF)

Nystartsjobb – bättre effekt

Jmf arbetsmarknadsutbildning (IFAU R 2013:4) –
betydligt fler i jobb e praktik första 150 dgr

4. Obligatoriska program

Svåra – ingen jämförelsegrupp

Jobbgarantin för ungdomar - jämfört 24-åringar med
25-åringar. Annonseringseffekt!

De som är kvar har sämre hälsa

Jobb- och utvecklingsgarantin

Tar tid? Annonsering? Matchning? Inlåsnig?

Biståndstagare

Arbetslösa, kommunala program – data ☹

Fattig, sjuk och arbetslös (IFAU R 2011: 17)

Ekonomiskt bistånd deltar mer sällan i AF-prgrm

Tre fjärdedelar möter mer än en aktör

Jobbtorg i Stockholm (IFAU R 2008:24, 2013:21)

Kommunen. Aktiveringskrav troligen positiva effekter, ffa ungdomar, utrikes födda. Missnöje

Kan vara svårt att hitta positiva individeffekter av aktiv arbetsmarknadspolitik. Undanträngningen är troligen rätt stor

Finns studier på att arbetskraftsdeltagandet har upprätthållits genom kriserna – inga ”discouraged workers”

Sammanfattningsvis

Var kritisk när du läser en rapport som vill visa på en effekt av något (skolan, programmet eller annat) har de använt en kontrollgrupp?

Förmedlingsverksamhet och subventionerade anställningar är viktiga insatser (starta eget-bidrag, anställningsstöd, rekryteringsstöd)

Arbetsmarknadsutbildningen skiftar mycket

Tack!

Sara.martinson@ifau.uu.se